

SINTEZA obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)

la proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.281/2018 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia

Participantul la avizare/consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Afacerilor Interne	În proiectul hotărârii este necesară indicarea exactă și completă a actului normativ la care se face trimitere și anume „Hotărârea Guvernului nr. 281/2018 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia”, conform art. 42 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 care prevede că la indicarea datei de adoptare a actului normativ se indică numărul de ordine ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta. În cuprinsul punctului 3 și 4 al proiectului Hotărârii Guvernului se recomandă substituirea cuvântului „conținutul” cu cuvântul „textul” deoarece la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv. La acțiunea 1.1.1 „Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a publicului larg cu privire la fenomenul violenței față de femei și al violenței în familie” propunem excluderea din compartimentul „termen de realizare” sintagmei „termenul iunie 2021” sau substituirea acesteia cu „decembrie 2022”, reieșind din specificul campaniei, care se	<u>Se acceptă</u> Denumirea actului normativ este reflectată conform art. 42, alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. <u>Se acceptă partial</u> Cuvântul „conținutul” a fost substituit cu cuvântul „cifrele”. Remarcăm faptul că, conform regulilor tehnicii legislative, dacă un număr este format din două sau mai multe cifre, pentru identificarea acestuia, se folosește cuvântul „numărul” sau „cifrele”. <u>Se acceptă partial</u> Conform punctului 4 al părții dispozitive din Hotărârea Guvernului nr.386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea

	desfășoară la 25 noiembrie, la nivel național, în vederea marcării zilei internaționale de luptă împotriva violenței asupra femeii. La acțiunea 1.2.3 „Integrarea subiectelor cu privire la violența față de femei și violența în familie în curriculumul de instruire inițială și continuă a polițiștilor, medicilor, procurorilor, judecătorilor, avocaților, consilierilor de probațiune din cadrul programelor de formare” propunem, conform competențelor, substituirea „Inspectoratului General al Poliției” cu „Academia „Ștefan cel Mare” (CIPAL)” la compartimentul „Instituții responsabile”. În contextul pandemiei Covid-19 la acțiunea 2.1.2 „Dotarea centrelor de plasament pentru victimele violenței în familie cu materiale și dotările necesare pentru prevenirea răspândirii infecției COVID-19”, propunem includerea în compartimentul „indicatori de monitorizare” a sintagmei „dotarea cu echipament și soluții dezinfectante a centrelor de asistență și consiliere pentru agresorii familiali”. La acțiunea 2.2.1 „Promovarea metodologiei de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală”, la compartimentul „termen de realizare” propunem substituirea termenului „septembrie 2021” cu „iunie 2022”. La acțiunea 2.2.2 „Promovarea Instrucțiunii de lucru a echipei de	și evaluarea documentelor de politici publice, Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 rămâne executabilă până în luna <u>iunie 2022</u>. <u>Se acceptă</u> Inspectoratul General al Poliției a fost substituit cu Academia „Ștefan cel Mare”, la compartimentul „Instituții responsabile”. <u>Se acceptă partial</u> Sintagma „Centre de plasament funcționale și accesibile” a fost reformulată, după cum urmează: „Centre de plasament funcționale, accesibile și dotate cu soluții dezinfectante/echipamente necesare. Totodată, menționăm că, prin intermediul acțiunii nominalizate este prioritizată dotarea centrelor de plasament pentru victimele violenței, în spiritul Convenției de la Istanbul. <u>Se acceptă</u> Termenul de realizare „septembrie 2021” a fost substituit cu „iunie 2022”. <u>Se acceptă</u>
--	---	---

	intervenție în cazurile de violență sexuală” la compartimentul „termen de realizare” propunem substituirea termenului „septembrie 2021” cu „iunie 2022”. La acțiunea 2.2.3 „Pilotarea activității echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală în 2 raioane: Ungheni și Cahul” propunem înlocuirea sintagmei „în 2 raioane: Ungheni și Cahul” cu „minimum 2 raioane”. La compartimentul „instituții responsabile” propunem atribuirea responsabilității MSMPS, iar MAI – rolul de coexecutor.	Au fost efectuate modificările de rigoare. <u>Se acceptă</u> Sintagma „în 2 raioane: Ungheni și Cahul” a fost substituită cu textul „minimum 2 raioane”. <u>Nu se acceptă</u> Conform punctului 2 al <i>proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală</i>, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale vor întreprinde, pe domeniile de competență, măsurile ce se impun pentru implementarea Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală. Totodată, punctul 8 al proiectului nominalizat stipulează faptul că, autoritatea căruia I s-a atribuit controlul asupra executării proiectului hotărârii prenotate s-a pus în sarcina Ministerului Afacerilor Interne. Mai mult ca atât, activitatea echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală vizează în preponderență organele de drept și se referă la îmbunătățirea comunicării, coordonării și schimbului de informații dintre: poliție, procuratura și
--	--	---

	Totodată, la compartimentul „termen de realizare”, propunem substituirea termenului „iunie 2022” cu „decembrie 2021”. Propunerile înaintate pentru acțiunile 2.2.1, 2.2.2 și 2.2.3 au la bază măsurile de lucru ale Grupului de lucru interinstituțional privind elaborarea metodologiei și a instrucțiunilor de lucru pentru echipa de intervenție în cazurile de violență sexuală, instituit prin Ordinul șefului IGP nr. 155/2020. Grupul de lucru vizat, a fost creat în scopul realizării acțiunilor prenotate, care urmează, în baza analizei cazurilor de infracțiuni privind viața sexuală înregistrate în anul precedent, să decidă raioanele din zonele Nord, Sud și Centru ale țării în care se va pilota Instrucțiunea. De asemenea, proiectul Instrucțiunii trebuie să fie pilotat și în mun. Chișinău, dat fiind faptul că prevede anumite caracteristici specifice determinate de organizarea unor instituții din mun. Chișinău. În acest sens, până la aprobarea definitivă a metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală, se impune pilotarea activității echipei în baza unui proiect al Instrucțiunii. Acest fapt va permite efectuarea unei analize a modului de implementare în practică de către instituțiile statului a măsurilor și cerințelor care se impun în vederea asigurării serviciilor de protecție și asistență pentru victimele violenței sexuale. Odată cu identificarea neajunsurilor și soluțiilor urmare a pilotării proiectului Instrucțiunii, va fi posibilă adoptarea metodologiei și Instrucțiunii cu prevederi complete, care să corespundă capacităților de intervenție a reprezentanților instituțiilor statului.	medicina legală. Obiectivul de bază al echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală este asigurarea unei justiții restaurative pentru victimele acestei infracțiuni. Respectiv, din acest considerent, se pliază mai mult pe mandatul organelor de drept decât pe cele sociale. <u>Se acceptă</u> Termenul „iunie 2022” a fost substituit cu „decembrie 2021”.
--	--	---

Propunem acțiunea 3.1.1 „Analiza anuală a practicii de aplicare și punere în executare a măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie” să fie comasată cu acțiunea 4.4.2 „Elaborarea anuală a raportului cu privire la violența în familie și violența față de femei (conform Legii nr. 45-XVI din 1 martie 2007)”, deoarece raportul cu privire la violența în familie și violența față de femei conține și informația privind executare a măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie. Suplimentar, la acțiunea 4.4.2 propunem completarea compartimentului „termen de realizare” cu sintagma „martie 2022”.	<u>Se acceptă</u> Acțiunea 3.1.1. a fost exclusă, iar termenul de realizare a acțiunii 4.4.2. este martie 2022.
La acțiunea 3.1.2 „Perfecționarea mecanismului de supraveghere a executării măsurilor de protecție,, la compartimentul „indicatori de monitorizare” nu este clar cu care an se realizează comparația.	<u>Se acceptă</u> În vederea stabilirii unei clarități în ceea ce privește indicatorii de monitorizare, conținutul acestora a fost reformulat după cum urmează (a se vedea acțiunea 3.1.1): „Numărul ordonanțelor de protecție încălcate (scădere cu cel puțin 30% față de anul precedent); Numărul ordinelor de restricție de urgență încălcate (scădere cu cel puțin 30% față de anul precedent)”.
Totodată propunem la compartimentul „termen de realizare” substituirea termenului „iunie 2021” cu „decembrie 2022”.	<u>Nu se acceptă</u> Termenul inițial stabilit în proiectul remis spre avizare este iunie 2022, care reprezintă de fapt termenul limită de executare a Strategiei antiviolență.
La acțiunea 3.2.1 „Analiza anuală a practicii de atragere la răspundere penală pentru violență în familie și violență sexuală” la compartimentul „indicatori de monitorizare,, propunem substituirea indicatorului „Număr de rapoarte anuale elaborate și publicate pe pagina web oficială a Inspectoratului General al Poliției și Agenției de administrare a	<u>Se acceptă</u> Au fost efectuate modificări conform propunerilor înaintate, cu excepția termenului indicat (reieșind din termenul limită a Strategiei pe domeniu – iunie

instanțelor judecătorești” cu indicatorul „Rapoarte anuale elaborate și publicate pe pagina web oficială a Inspectoratului General al Poliției și Agenției de administrare a instanțelor judecătorești”, iar la compartimentul „termen de realizare” propunem substituirea termenului „iunie 2022” cu „decembrie 2022”. Obiectivul 3.2 „Asigurarea responsabilizării și resocializării agresorilor prin dezvoltarea serviciilor și mecanismelor de supraveghere” propunem să fie completat cu o nouă acțiune „Identificarea mecanismului de facilitare a angajării agresorilor familiari” iar la compartimentul „instituții responsabile” să fie inclus în calitate de prim executor „MSMPS” (Agenția Națională pentru ocuparea forței de muncă), iar în calitate de coexecutor Ministerul Justiției (Administrarea Națională a Penitenciarelor). La acțiunea 3.2.4 „Aplicarea mecanismului de informare a victimelor violenței în familie despre eliberarea agresorului din detenție” la compartimentul „instituții responsabile” propunem excluderea Ministerului Afacerilor Interne, cu atribuirea responsabilității Ministerului Justiției (Institutul Național de Probațiune) din considerentul că, conform prevederilor art.22 din Legea nr. 8/2008 cu privire la probațiune, resocializarea presupune un proces de influență asupra subiectului probațiunii (organizatoric, psihosocial, pedagogic, educativ etc.) în scop de schimbare a unor orientări negative, a comportamentului antisocial și de întărire a rezultatelor corectării. Elementele de resocializare includ: - evaluarea personalității și a necesităților; - evaluarea motivației pentru schimbare; - evaluarea riscului de recidivă; - supravegherea; - asistența și consilierea. Potrivit art. 23 din aceeași lege, se stabilește că, evidența subiecților probațiunii se ține în registre electronice și pe suport de hârtie în modul stabilit de legislație. Temei pentru evidența subiecților probațiunii este	2022). <u>Se acceptă partial</u> Reieșind din termenul scurt de realizare a proiectului Planului de acțiuni nominalizat (termen limită – iunie 2022), menționăm că, propunerea înaintată urmează a fi analizată în vederea includerii acesteia în noul document de politici pe domeniu. <u>Nu se acceptă</u> Acțiunea nominalizată derivă din prevederile dispoziției Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr.22d din 09.02.2007. Astfel, cu cel puțin 3 luni de la expirarea termenului de executare a pedepsei, administrația locului de deținere permanent informează autoritățile publice locale și poliția despre apropiata eliberare a agresorului din detenție conform domiciliului acestuia. Totodată, remarcăm faptul că, Inspectoratul Național de Probațiune nu dispune de informația despre apropiata eliberare din detenție a deținuților/tipul infracțiunilor savârșite/adresele și datele de contact a victimelor infracțiunilor.
--	--

	hotărârea instanței de judecată, ordonanța procurorului sau decretul de grațiere al Președintelui Republicii Moldova. Totodată, conform prevederilor art. 8 din Legea nr. 297/1999 cu privire la adaptarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție, contribuția organelor de executare a pedepsei la adaptarea socială a persoanelor care se eliberează din locurile de detenție, este asigurată prin: a) crearea în penitenciare a sectoarelor de adaptare socială, care oferă condamnaților posibilitatea de a însuși priceperi și deprinderi necesare în viața independentă, de a obține o pregătire psihologică, morală și practică pentru viața în libertate; b) stabilirea de contacte preliminare între penitenciare și agențiile pentru ocuparea forței de muncă și coordonarea activității lor în vederea soluționării problemelor ce țin de plasarea în câmpul muncii a acestor persoane; c) acordarea de asistență și coordonarea activităților între instituțiile penitenciare și organele de probațiune, elaborarea și implementarea programelor de adaptare socială a persoanelor în cauză până la eliberarea lor din detenție. La fel conform art. 28 alin. (4) din legea nr. 8/2008 cu privire la probațiune, organul de probațiune este responsabil de asistența post-penitenciară care constă în: a) prezentarea informației despre posibilitățile de acordare a locului de trai; b) acordarea suportului în căutarea unui loc de muncă; c) acordarea suportului pentru plasament în instituții de servicii sociale; d) acordarea suportului în perfectarea buletinului de identitate și a altor documente necesare subiectului probațiunii; e) organizarea și implicarea în programe probaționale; f) consilierea pentru soluționarea diverselor probleme sociale și psihologice; g) implicarea, cu ajutorul autorităților publice, organizațiilor	
--	---	--

	neguvernamentale din domeniul psihologic, medical și social, în soluționarea problemelor subiecților probațiunii; h) orice alt fel de asistență prevăzut de legislație. În vederea neadmiterii unei îngustări nejustificate a cadrului legal care ar putea fi amendat în scopul asigurării accesului victimelor violenței în familie la justiție, sugerăm excluderea cuvântului „penală” din denumirea acțiunii 3.3.2. La acțiunea 3.3.4 „Instruirea polițiștilor, procurorilor, judecătorilor în domeniul investigării și examinării infracțiunilor privind violența în familie” propunem excluderea „Inspectoratul General al Poliției” din compartimentul „instituții responsabile”. La acțiunea 3.3.5 „Instruirea polițiștilor, procurorilor, judecătorilor în domeniul investigării și examinării infracțiunilor privind viața sexuală” la compartimentul „instituții responsabile” propunem substituirea „Inspectoratul General al Poliției” cu Academia „Ștefan cel Mare”. Propunem revizuirea acțiunii 4.1.3 „Integrarea domeniului prevenirii și combaterii violenței în familie în planurile instituționale anuale ale instituțiilor de resort” cu ajustarea indicatorului conform acțiunii. La acțiunea 4.1.4 „Planificarea anuală a resurselor financiare de către autoritățile administrației publice centrale și structurile abilitate în vederea realizării măsurilor de prevenire și combatere a violenței față de	<u>Se acceptă</u> Cuvântul „penală” a fost exclus. <u>Se acceptă</u> Inspectoratul General al Poliției a fost exclus din compartimentul menționat. <u>Se acceptă</u> Inspectoratul General al Poliției a fost exclus din secțiunea „instituții responsabile”. <u>Nu se acceptă</u> Reieșind din faptul că domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie deține un caracter intersectorial, se consideră relevant păstrarea textului inițial al acțiunii nominalizate. Astfel autoritățile/instituțiile publice competente își vor planifica activități pe domeniul de referință, care se vor regăsi în planurile instituționale anuale ale acestora. <u>Nu se acceptă</u> Acțiunea prenotată a fost exclusă.
--	--	---

	această instituție. În conținutul Notei informative, se recomandă substituirea semnului grafic „•” cu puncte, subpuncte, litere sau liniuțe, întrucât semnele grafice nu constituie elemente structurale ale unui act normativ. În același context, se menționează faptul că exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text, la prima folosire.	<u>Se acceptă</u> Au fost efectuate modificările necesare conform propunerii înainte.
Ministerul Finanțelor	La <i>proiectul Planului de acțiuni</i> (anexa nr.3 la Hotărârea Guvernului nr.281/2018). În conformitate cu prevederile pct.12 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, în Planul de acțiuni urmează a fi indicate costurile necesare pentru implementarea fiecărei acțiuni, pentru fiecare an separat, cu indicarea sursei de finanțare (inclusiv a resurselor disponibile din partea partenerilor de dezvoltare). Prin urmare, se propune completarea proiectului Planului de acțiuni cu o coloană nouă „Sursa de finanțare”, iar în coloana 4 „Costuri de implementare/mii lei” se vor indica expres costuri necesare pentru implementarea fiecărei acțiuni, inclusiv și suma resurselor din partea partenerilor de dezvoltare, iar abordarea „în limitele bugetelor aprobate” nu este relevantă și nu poate fi acceptată. Totodată, dat fiind faptul că, alocarea resurselor financiare din bugetul de stat se efectuează în conformitate cu prioritățile stabilite de Guvern, la baza cărora este Cadrul bugetar pe termen mediu și Legea bugetului de stat pe anul respectiv, este necesar ca, costurile acțiunilor incluse în proiect să fie corelate cu limitele de cheltuieli prevăzute în CBTM 2021-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.776/2020 și Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020. Astfel, proiectul Planului de acțiuni în cauză urmează să conțină acțiunile incluse în Legea bugetului de stat pentru anul 2021 și CBTM	<u>Se acceptă parțial</u> Coloana 4 a fost reactualizată conform propunerii înaintate. Totodată, remarcăm faptul că abordarea „În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile (conform atribuțiilor funcționale)” se referă la situațiile atunci când acțiunile sunt realizate de către funcționarii autorităților responsabile, nefiind relevantă specificarea remunerării acestora conform cadrului normativ în domeniu. <u>Se acceptă</u> Costurile necesare din bugetul de stat – în speță, pentru asigurarea funcționalității Telefonului de încredere pentru femei și fete (acțiunea 2.1.1) , precum și pentru subvenționarea locurilor de muncă pentru angajarea în câmpul muncii a șomerilor care necesită suport suplimentar pe piața muncii, inclusiv victime ale violenței în

	2021-2023. Celelalte acțiuni care nu se regăsesc în documentele menționate urmează a fi examinate în procesul elaborării CBTM 2022-2024, cu o ulterioară actualizare a planului dat. Concomitent, dat fiind faptul că perioada de implementare a Planului este prevăzută până în luna iunie 2022, se atrage atenția că, și costurile urmează a fi prevăzute pentru aceasta perioadă. De asemenea, în contextul în care implementarea măsurilor incluse în Planul de acțiuni urmează a fi realizată inclusiv de către autoritățile publice centrale/locale, se propune de a redenumi coloana 6 în „Autoritățile/instituțiile responsabile”. Mai mult ca atât, în situația în care în coloana respectivă sunt indicate două sau mai multe autorități publice, nu este clar care dintre autoritățile menționate este responsabilă, precum și ce sumă urmează să planifice fiecare dintre acestea (a se vedea acțiunile 1.1.1 și 1.2.3). La acțiunea 1.2.7, se menționează că, în proiectul de hotărâre al Guvernului cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a funcționarilor publici în anul 2021 nu a fost inclus cursul de perfecționare cu tematica „Violența față de femei și violența în familie”. Prin urmare, în coloana „Termen de realizare” se propune de exclus sintagma „decembrie 2021”. La acțiunea 2.1.2, dat fiind faptul că pct. 3 al Hotărîrii Guvernului nr.	familie, victime ale traficului de ființe umane, persoane cu dizabilități, persoane eliberate din locuri de detenție etc. (acțiunea 2.3.2) au fost aprobate prin Legea bugetului de stat pentru anul 2021. Totodată, mijloacele financiare pentru anul 2022 au fost planificate în procesul de elaborare a CBTM 2021-2023, ulterior vor fi reflectate în procesul de elaborare a CBTM 2022-2024, care va servi organelor centrale de specialitate ale administrației publice și altor autorități administrative centrale ca suport la planificarea proiectului bugetului de stat pentru anul 2022. <u>Se acceptă</u> Coloana 6 a fost redenumită în „Autorități/instituții responsabile”. Totodată, remarcăm faptul că, în coloana respectivă sunt introduse autoritățile/instituțiile cu competențe în realizarea activităților, astfel responsabilitatea le revine tuturor autorităților/instituțiilor menționate. <u>Se acceptă</u> Termenul de realizare a fost modificat – iunie 2022. <u>Se acceptă</u>
--	---	--

281/2018 stipulează că, implementarea activităților din Strategie se va efectua din contul și în limitele bugetelor instituțiilor/autorităților specificate în planurile de acțiuni pe anii respectivi, precum și din contul altor surse conform legislației, se solicită excluderea Ministerului Finanțelor din calitatea de instituție responsabilă. Adițional, la acțiunea 2.3.2. „Subvenționarea locurilor de muncă pentru angajarea în câmpul muncii a șomerilor care necesită suport suplimentar pe piața muncii, inclusiv victime ale violenței în familie, victime ale traficului de ființe umane, persoane cu dizabilități, persoane eliberate din locuri de detenție etc”, <u>cu titlul de informare</u>, se menționează că, Ministerul Finanțelor urmează să promoveze un proiect de hotărâre de Guvern care va stabili mecanismul de subvenționare a locurilor de muncă prin compensarea impozitelor salariale achitate de către toate întreprinderile, ca urmare a angajării de către acestea a persoanelor care fac parte din una dintre următoarele categorii: a) persoanele care pe perioada de cel puțin 12 luni precedente lunii de angajare nu au avut venituri salariale; b) persoanele cu dizabilități. <i>La Nota informativă</i> Conform prevederilor art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ/documentului de politici publice, se întocmește Nota informativă, care urmează să conțină, indispensabil, fundamentarea economico - financiară a proiectului, cu includerea informațiilor concludente privind mijloacele totale necesare pentru implementarea măsurilor din Planul de acțiuni, divizate pe ani, cu indicarea sumei concrete din bugetul de stat, inclusiv surse externe. Implementarea acțiunilor prevăzute în plan va avea impact financiar asupra bugetului de stat și la etapa inițială va necesita mijloace financiare suplimentare în valoare de 1225,8 mii lei pentru asigurarea funcționalității Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru victimele violenței față de femei și ale violenței în familie, precum și	Ministerul Finanțelor a fost exclus. <u>Se acceptă</u> Nota informativă reactualizată conform propunerii înaintate. Totodată, remarcăm faptul că, în procesul de consultare repetată a proiectului prenotat, MSMPs va solicita suplimentar autorităților/instituțiilor publice cu competențe în domeniu, specificarea costurilor necesare în vederea realizării acțiunilor ce țin de competența acestora.
--	--

	alte resurse financiare care nu sunt estimate. Astfel, argumentele autorului din Notă informativă precum că „în caz de necesitate, autoritățile/instituțiile publice centrale și locale vor planifica în procesul de elaborare bugetară propuneri cu privire la mijloacele financiare necesare pentru desfășurarea activităților pe domeniul de referință” – nu pot fi acceptate. La etapa de prezentare spre examinare, proiectul deja trebuie să conțină toate sumele coordonate cu toate autoritățile implicate, îndeosebi cu cele responsabile de realizarea acțiunilor, pentru a evita aprobarea unui act normativ fără acoperire financiară, ce contravine prevederilor actelor normative în vigoare. Totodată, în conformitate cu prevederile art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget. Or, conform prevederilor art. 131 alin. (6) din Constituția Republicii Moldova, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.	
Procuratura	Verificând și apreciind conținutul proiectului de hotărâre, în scopul definitivării acestuia, înaintăm unele propuneri, inclusiv de ordin redacțional și de tehnică legislativă, după cum urmează: <i>I. Cu referire la proiectul hotărârii:</i> 1.1. La pct.4 din proiect, subpct.3) urmează a fi exclus, luând în considerație prevederile art.62 alin.(3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia: „În cazul în care se abrogă integral textul unei părți, cărți, unui titlu, capitol, unei secțiuni, subsecțiuni, unui paragraf, punct, articol, alineat, subpunct, unei litere sau al diviziunii acesteia, numărul sau litera cu care este însemnat elementul respectiv nu se atribuie altor elemente structurale din șirul dat.”. <i>II. Cu referire la proiectul Planului de acțiuni pentru anii 2021-2022 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie 2018-2023:</i> 2.1. În denumire, după cuvintele „violenței în familie” urmează a fi	<u>Se acceptă</u> Subpunctul 3) a fost exclus. <u>Se acceptă</u>

	obiecțiile și propunerile menționate pentru acțiunea 3.3.4. în alineatul precedent sunt valabile și pentru această acțiune.	
Centrul de Medicină Legală	La acțiunea 3.3.1. considerăm necesară aprobarea Regulamentului de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale prin Hotărîre de Guvern. Poziția este justificată prin faptul că, Regulamentul menționat are un impact esențial la încadrarea juridică a faptelor persoanelor soldate cu vătămarea integrității corporale.	<u>Se acceptă</u> Acțiunea 3.3.1. a fost reformulată, după cum urmează: „Aprobarea Regulamentului de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale (Ordinul MS nr. 99 din 27.06.2003) prin Hotărîre de Guvern.”
Biroul Național de Statistică	La acțiunea 4.4.1 a planului, propunem completarea textului din coloana 4 (Costuri de implementare), după cuvintele „(conform atribuțiilor funcționale)” cu următoarele: ”, surse externe.	<u>Se acceptă</u> A fost introdusă secțiunea ce reflectă sursele externe.
Academia de Administrare Publică	Academia își exprimă disponibilitatea de a participa la realizarea activităților stabilite în Hotărîrea sus-numită, în limita competențelor sale și a bugetului aprobat. În același timp, propunem următoarea modificare: Obiectivul general 1.: Obiectivul specific 1.2; Acțiunea 1.2.7. Includerea tematicii violenței față de femei și violenței în familie în planul de dezvoltare profesională a funcționarilor publici, în special pentru primari. La compartimentul „Termen de realizare” propunem să fie exclusă sintagma „decembrie 2021”. În bugetul Academiei de Administrare Publică pentru anul 2021 nu au fost planificate resurse financiare pentru realizarea activității respective.	<u>Se acceptă</u> Termenul de realizare „decembrie 2021” a fost exclus. Totodată, Academia de Administrare Publică urmează în procesul de planificare bugetară să planifice resursele financiare necesare în vederea realizării activității nominalizate pentru anul 2022 (Termen de realizare – iunie 2022).
Administrația Națională a Penitenciarelor	La acțiunea 3.2.4. „aplicarea mecanismului de informare a victimelor violenței în familie despre eliberarea agresorului din detenție”, la compartimentul indicatori de monitorizare și instituția responsabilă este indicat atât Ministerul Afacerilor Interne, cât și Administrația Națională a Penitenciarelor, ambele entități urmînd să informeze victimele violenței în familie despre eliberarea agresorului din detenție, precizăm	<u>Se acceptă parțial</u> Acțiunea nominalizată derivă din prevederile dispoziției Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 22d din 09.02.2007. Astfel, rolul Administrației Națională a Penitenciarelor este de a

	faptul că, sistemul administrației penitenciare nu deține și nu prelucrează informații cu caracter personal despre victimele agresorului eliberat din instituția penitenciară. Astfel, Administrația Națională a Penitenciarelor este în imposibilitate să informeze victimele despre eliberarea acestuia, instituțiile penitenciare pot informa Inspectoratul General al Poliției despre eliberarea condamnaților care au executat pedeapsa în temeiul art. 201¹ din Codul penal. La acțiunea 3.2.5. „elaborarea și punerea în aplicare a Programului phiho-social destinat condamnaților la pedepse privative de libertate – victime ale violenței domestice sau altor infracțiuni de violență în bază de gen”, vă informăm că prin Ordinul Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 104 din 02.03.2020 a fost aprobat „Programul de intervenție psiho-socială asupra deținuților ce au săvârșit infracțiuni cu	informa Inspectoratul General al Poliției despre eliberarea condamnaților care au executat pedeapsa în temeiul art. 201¹ din Codul penal. Totodată, remarcăm faptul că angajații Poliției sunt cei ce vor informa victimele violenței în familie despre eliberarea agresorului din instituțiile penitenciare, urmare a recepționării informației din partea administrației locului de deținere conform obligațiilor acestora (dispoziția Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 22d din 09.02.2007) de a aduce la cunoștință cu cel puțin 3 luni de la expirarea termenului de executare a pedepsei, despre apropiata eliberare a agresorului din detenție conform domiciliului acestuia. Adițional, menționăm că, în vederea stabilirii unei clarități asupra scopului acțiunii prenotate, conținutul acesteia a fost modificat, după cum urmează: „Aplicarea mecanismului de informare a victimelor violenței în familie (conform dispoziției Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 22d din 09.02.2007) despre eliberarea agresorului din detenție”. <u>Se acceptă</u> Acțiunea menționată a fost exclusă din proiectul Planului de acțiuni.
--	--	--

	violență în familie” care se află la etapa de pilotare, respectiv, solicităm excluderea acțiunii realizate.	
Coaliția Națională ”Viața fără violență în familie”	I. La Obiectiv specific 1.1: 1.1.3 – Înlocuirea termenului ”femei cu dizabilități” cu ” femei cu necesități speciale”: Sporirea gradului de conștientizare a femeilor din detenție cu privire la drepturile lor și la căile de atac disponibile pentru a solicita aceste drepturi (inclusiv victime ale violenței în familie sau altor infracțiuni de violență în bază de gen, femei cu necesități speciale, femei în etate). II. La Obiectivul specific 2.1. 2.1.2 – A introduce cuvântul ”tuturor” și ”altor boli infecțioase”: Dotarea tuturor centrelor de plasament pentru victimele violenței în familie cu materiale și dotările necesare pentru prevenirea răspândirii infecției COVID-19 și a altor boli infecțioase; III. La Obiectivul specific 2.3 2.3.2 – Înlocuirea termenului ”persoane cu dizabilități” cu ” persoane cu necesități speciale”: Subvenționarea locurilor de muncă pentru angajarea în câmpul muncii a șomerilor care necesită suport suplimentar pe piața muncii, inclusiv victime ale violenței în familie, victime ale traficului de ființe umane, persoane cu necesități speciale, persoane eliberate din locuri de detenție etc.	<u>Se acceptă</u> Au fost efectuate modificările de rigoare. <u>Nu se acceptă</u> Categoria „persoane cu dizabilități” este prevăzută în art. 23, alin. (3) din Legea 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj. Conform cadrului normativ sus-menționat, subvenționarea locurilor de muncă reprezintă o măsură activă de ocupare a forței de muncă. Astfel, din categoria șomerilor care necesită suport suplimentar pe piața muncii fac parte: a) tinerii cu vîrstă cuprinsă între 16 și 24 de ani; b) persoanele care nu dețin o profesie/meserie; c) <u>persoanele cu dizabilități</u>; d) șomerii de lungă durată;

	IV. La pct.2.3.1. de specificat dacă vor fi subvenționați inclusiv agenții economici privați. ”Subvenționarea locurilor de muncă pentru angajarea în câmpul muncii a șomerilor care necesită suport suplimentar pe piața muncii, inclusiv victime ale violenței în familie, victime ale traficului de ființe umane, persoane cu dezabilități, persoane eliberate din locuri de detenție etc”	e) persoanele cu vîrstă de 50 de ani și peste; f) persoanele eliberate din locurile de detenție; g) victimele traficului de ființe umane, după reabilitarea psihologică și socială; h) persoanele care se luptă cu consumul de substanțe stupefiante ori psihotrope, după reabilitarea socială și psihologică; i) victimele violenței în familie; j) alte categorii supuse riscului de excluziune socială stabilite prin lege sau de către Guvern. Conform Hotărîrii Guvernului nr. 1276/2018 pentru aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă (Anexa 5), beneficiarii subvenției sînt angajatorii care angajează șomerii specificați la art. 23 alin. (3) lit. c, e-j) din Legea 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, înregistrați la subdiviziunea teritorială. Pentru a solicita subvenționarea locurilor de muncă pentru angajarea șomerilor care necesită suport suplimentar pe piața muncii, angajatorii trebuie să întrunească următoarele condiții: 1) să fie înregistrați în Registrul de stat al persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali; 2) să nu aibă activitatea suspendată, să nu se afle în proces de insolvență sau
--	--	--

	V. La Obiectiv specific 2.4. 2.4.1 – Divizarea pe 2 puncte separate privind victimele și agresorii: 2.4.1. Dezvoltarea și finanțarea serviciilor de consiliere în cadrul centrelor comunitare de sănătate mintală pentru victimele violenței în familie. 2.4.1.2. Dezvoltarea și finanțarea serviciilor de consiliere în cadrul centrelor comunitare de sănătate mintală pentru agresori. 2.4.1. Dezvoltarea serviciilor de consiliere în cadrul centrelor comunitare de sănătate mintală pentru subiecții violenței în familie. Recomandăm de inclus și componenta de finanțare a serviciilor de consiliere. VI. Introducerea unui punct la obiectivul 2.4: 2.4.3. Elaborarea și aprobarea mecanismului de finanțare a sistemului de servicii sociale, inclusiv a serviciilor specializate pentru subiecții violenței în familie. VII. Introducerea unui punct la obiectivul 2.4: 2.4.4. Dezvoltarea și pilotarea în parteneriat cu autoritățile publice locale a conceptului de ”locuințe sociale”, model de susținere pe termen lung.	lichidare; 3) să nu aibă datorii față de bugetul public național pentru anul precedent; 4) să nu aibă datorii față de salariați pentru anul precedent. Remarcăm faptul că, nu pot beneficia de subvenții conform prezentei proceduri autoritățile administrației publice centrale și locale. <u>Se acceptă parțial</u> Textul acțiunii 2.4.1 a fost reactualizat, după cum urmează: „Dezvoltarea serviciilor de consiliere psihologică în cadrul centrelor comunitare de sănătate mintală pentru subiecții violenței în familie: victime ale violenței și agresori”. <u>Se acceptă parțial</u> Reieșind din faptul că proiectul Planului de acțiuni are un termen de realizare destul de restrâns (până în iunie 2022), se consideră relevant includerea obiectivă a acelor acțiuni care vor fi posibil de realizat în decursul unui an (conform Planului de acțiuni al Guvernului pe anii 2020-2023, aprobarea noului Plan de acțiuni are termenul – iulie 2021). Totodată, remarcăm faptul că în perioada anului următor va fi inițiat procesul de elaborare a unui nou document de politici publice în domeniu, în cadrul căruia vor fi
--	--	---

	VIII. La Obiectivul specific 3.1. Asigurarea intervenției prompte și eficiente a autorităților abilitate în vederea protecției victimelor violenței în familie 3.1.1. de inclus adresele paginilor web, în coloana 3 Obiectivul specific 3.2 Asigurarea responsabilizării și resocializării agresorilor prin dezvoltarea serviciilor și mecanismelor de supraveghere 3.2.1 „Procuratura și agenții” 3.2.1 în loc de „au” schimbăm cu „la” IX. La Obiectivul specific 3.3. Asigurarea măsurilor eficiente de asistență și acces la justiție pentru victimele violenței în familie, inclusiv ale victimelor violenței sexuale. 3.3.2 Ajustarea cadrului legislativ în vederea asigurării accesului victimelor violenței în familie la justiție penală; X. La Obiectivul specific 4.1. Integrarea domeniului prevenirii și combaterii violenței față de femei și violenței în familie în politicile sectoriale și alocarea resurselor financiare corespunzătoare implementării măsurilor aferente; 4.1.1 Organizarea instruirilor sistematice a personalului sistemului administrației (de inclus „administrației penitenciarelor”) privind drepturile femeilor și egalitatea de gen; XI. La Obiectivul specific 4.2. Fortificarea răspunsului național și cooperării intersectoriale în cazurile de violență în familie; 4.2.1 de adăugat la lista ministerelor Ministerul Educației și Cercetării; 4.2.2 Asigurarea funcționalității Consiliului interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie (Conform Hotărârii Guvernului nr. 72 din 7 februarie 2012) - de adăugat în listă,	analizate acțiunile propuse în vederea regăsirii acestora în noul document pe domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie. <u>Nu se acceptă</u> Acțiunea nominalizată a fost comasată cu acțiunea 4.4.2 la solicitarea MAI. Din propunerile înaintate nu este clar ce modificări sunt necesare de realizat. <u>Se acceptă</u> Acțiunea 4.1.1. reactualizată conform propunerii menționate. <u>Se acceptă</u> Au fost luate în considerație toate propunerile înaintate.
--	---	--

	colonița 7, organizațiile necomerciale; 4.4.1 Ajustarea și testarea metodologiei de colectare a datelor studiului „Violența în familie față de femei în Republica Moldova” (introducem denumirea corectă a studiului) „Violența față de femei și violenței în familie”; 4.5.1 - de introdus Ministerul Educației Culturii și Cercetării la rubrica responsabili; 4.5.2 - de inclus Procuratura ca partener.	
Cancelaria de Stat	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
Agencia de Administrare a Instanțelor Judecătorești	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
Institutul Național al Justiției	Avizare pozitivă a proiectului nominalizat.	
Congresul Autorităților Locale din Moldova	Congresul Autorităților Locale din Moldova consideră că proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.281/2018 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia poate fi propus pentru aprobare.	
Consiliul Național pentru Asistență Juridică	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	

Garantată de Stat		
Inspectoratul Național de Probațiune	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	

Secretar de Stat

Vasile CUȘCA